

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-493-1-100>

**DIRECTIONS FOR IMPROVING LEGISLATION  
AND THE ADMINISTRATIVE AND LEGAL MECHANISM  
FOR PROVIDING SERVICES IN THE FIELD OF SPORTS  
MEDICINE AND REHABILITATION**

**НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА  
ТА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ НАДАННЯ  
ПОСЛУГ У СФЕРІ СПОРТИВНОЇ МЕДИЦИНИ  
ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ**

**Krychfalushiy V. I.**

*Postgraduate Student at the Department  
of Administrative, Financial and  
Information Law,  
Uzhhorod National University  
Uzhhorod, Ukraine*

**Кричфалушій В. І.**

*аспірант кафедри  
адміністративного, фінансового та  
інформаційного права, Ужгородський  
національний університет  
м. Ужгород, Україна*

На основі порівняльного аналізу можна запропонувати такі кроки покращення української системи ліцензування та сертифікації в сфері спортивної медицини і реабілітації.

Одним із важливих кроків до удосконалення функціонування адміністративно-правового механізму надання послуг у сфері спортивної медицини та реабілітації необхідно розглядати запровадження індивідуального ліцензування медичних професіоналів із створенням відповідних самоврядних органів, що підвищить персональну відповідальність фахівців, дозволить оперативніше реагувати на випадки професійних порушень (через призупинення особистої ліцензії), а також дасть можливість лікарям офіційно займатися приватною практикою без прив'язки до закладу. При цьому необхідно законодавчо врегулювати процедури і умови отримання, продовження, тимчасового зупинення дії та позбавлення такої ліцензії, враховуючи найкращі європейські моделі. Необхідно акцентувати на багатоаспектності діяльності із надання послуг у сфері спортивної медицини та реабілітації, що вимагає його відокремлення в межах структур МОЗ України та Міністерства молоді та спорту України.

Підвищенню ефективності діяльності надання послуг у сфері спортивної медицини та реабілітації сприятиме розширення ролі професійних асоціацій у процесах атестації та контролю якості. Наприклад, є необхідним вживати дії із залучення асоціацій лікарів

спортивної медицини, фізичних терапевтів до акредитації освітніх програм, розробки тестових ліцензійних іспитів для випускників, участі у розгляді дисциплінарних справ, що наблизить систему до самоврядної моделі, коли сама професійна спільнота стежить за дотриманням високих стандартів.

До напрямів удосконалення законодавства та адміністративно-правового механізму надання послуг у сфері спортивної медицини та реабілітації необхідно віднести також оптимізацію ліцензійних умов з урахуванням міжнародних клінічних настанов. Зокрема, регулярно переглядати таблиці оснащення і вимоги до штатів у сфері спортивної медицини та реабілітації за рекомендаціями ВООЗ та Європейського товариства фізичної і реабілітаційної медицини, щоб українські заклади були забезпечені всім необхідним для сучасних методів лікування. Вимоги щодо доказовості практики (як впроваджено у 2023 р. – заборона застосування недоведених методів реабілітації, не покритих програмою медичних гарантій) слід зробити постійною частиною ліцензійних умов.

Підвищенню рівня ефективності контрольних заходів у сфері спортивної медицини та реабілітації сприятиме посилення нагляду за дотриманням ліцензійних умов шляхом розвитку електронних інструментів моніторингу. Інтеграція даних про матеріально-технічну базу, персонал, результати перевірок у єдину базу (з можливістю обміну інформацією між МОЗ, НСЗУ, Держпродспоживслужбою) сприятиме своєчасному виявленню порушень. Вже зараз НСЗУ повідомляє, що почала застосовувати заходи впливу (включно зі штрафами) у разі виявлення невідповідностей у діяльності закладів, що отримують державне фінансування.

Ліцензування медичної діяльності та сертифікація/атестація кадрів є невід'ємними елементами державного регулювання у сфері спортивної медицини та реабілітації. Українське законодавство забезпечує базовий каркас, який нині адаптується до вимог воєнного часу і поступово реформується за європейським зразком. У фокусі залишається баланс: з одного боку, захист інтересів пацієнтів через високі вимоги до закладів і професіоналів, а з іншого – стимулювання розвитку медичних послуг через дерегуляцію зайвих бар'єрів і інтеграцію міжнародних стандартів. Подальша гармонізація з практиками ЄС (особливо у питанні особистого ліцензування лікарів) підвищить конкурентоспроможність української системи охорони здоров'я та довіру до неї з боку суспільства. Вже нині деякі нововведення – як-то ліцензування реабілітаційних професіоналів, цифровізація, нова атестація – демонструють прагнення України відповідати глобальним тенденціям у галузі медичного права і управління якістю допомоги. Це

створює підґрунтя для подальшого розвитку спортивної медицини та медичної реабілітації на рівні найкращих світових практик.

Однією з істотних прогалин у системі адміністративно-правового забезпечення спортивної медицини є відсутність єдиного державного реєстру пацієнтів, які проходять спортивну реабілітацію. Наявність такого реєстру дозволила б: здійснювати ефективний моніторинг обсягів, тривалості та результатів реабілітаційних заходів; забезпечити прозорість розподілу бюджетних коштів, зокрема в рамках Програми медичних гарантій; запровадити персоніфікований підхід до ведення реабілітаційного плану; покращити облік випадків повторного звернення або ускладнень після завершення реабілітації; створити наукову базу даних для аналізу ефективності методів реабілітації, що є критично важливим у сфері спортивної медицини.

На сьогодні дані про пацієнтів, які отримують спортивну або фізичну реабілітацію, ведуться у фрагментарному вигляді на рівні окремих медичних закладів, у тому числі в електронній системі охорони здоров'я (ЕСОЗ), однак вони не виокремлені в окрему групу або підсистему.

У зв'язку з цим актуальним є запровадження окремого реєстру або відповідного модуля в межах ЕСОЗ, який дозволить централізовано фіксувати інформацію про реабілітаційні втручання, фахівців, які їх здійснюють, використане обладнання, методики, а також результати оцінки функціонального стану пацієнтів до та після проходження курсу, що унеможливило б моніторинг ефективності наданих послуг, планування та прогнозування потреб у таких послугах.

Зазначене обґрунтовує авторську пропозицію щодо внесення змін до Закону України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» [1] окремою статтю 6-1 «Державний реєстр осіб, які проходять реабілітацію у сфері охорони здоров'я» у такій редакції:

*«З метою забезпечення безперервності, ефективності та прозорості надання реабілітаційної допомоги, в Україні ведеться Державний реєстр осіб, які проходять реабілітацію у сфері охорони здоров'я (далі – Реєстр).*

*Реєстр є інформаційно-аналітичною системою, що містить персоніфіковані відомості про осіб, які проходять реабілітаційні заходи, відомості про тип реабілітації (фізична, спортивна, медична, психосоціальна тощо), спеціалістів, які здійснюють допомогу, реабілітаційний план, дату початку і завершення курсу, оцінку функціонального стану, результати та повторні втручання.*

*Реєстр ведеться в електронній формі в складі ЕСОЗ (електронної системи охорони здоров'я) під технічним адмініструванням центрального органу виконавчої влади у сфері охорони здоров'я».*

**Література:**

1. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я: Закон України від 3 грудня 2020 року № 1053-IX <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text>